

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szombaton 20. Juniusban 1789.

Minden-féle jegyzések.

A' *Lembergi* Levelek után irhatjuk, hogy az Orosz Sergek Moldvából meg-mozdúltanak és mennek más-felé, a' *Szebeni Ujság* pedig semmit egyebet nem ír, hanem hogy Hertzeg *Kóburg* egész Táborával útban vagyon, és váratik az Erdélyi határ-szélekre, hól Oláh-ország-felől még tsak hült nyomát sem láthatni az ellenségnek; a' honnan mindenek azt gondolják, hogy a' Hertzeg *Kóburg* Táborára a' G. *Hadik* tzeljának segittségére liet. — *Laudonnak* tsak nem három annyi számú az ellensége, mint a' katonája; azonban az eleségbéli dolgok is egy kis kéfedelmet szenvedtek; a' honnan nem tsu-

da

da, hogy még eddig ezen esmeretes Vitéz semmi nevezetes dolgot itten az idén nem tehetett. Most egynéhány Sergek útban vagynak ugyan Táborához; de ha az ezen hónapnak 24-dikére tett Békelességgel váró Kurir meg-nem talál érkezni, vagy ha meg-érkezik-is és békelességet nem hoz; minden Táboron kívül lévő Sergeink a' Táborhoz indulnak; még talám a' Cseh-országban s. t. fekvő 140-ezer-is. Már a' *Laudon* Táborától egynéhány naptól fogva nem érkezik a' Posta, melyből ugy itélünk, hogy itten nagy dolgok folynak. — *Laudon* magát vissza-vonta.

A' nem régenten Gróf *Erdődy János* Ur halálával árván maradott Magyar-orzági fő Kamaráriusi Méltóságot az edgyesült Magyar Kantzellária első V. Kantzelláriusának *Székhelyi Májláth Jofef* Ur ő Excellentiájának, ő Felsége Kegyelmesen által adni méltóztatott. — *Likáner* Sergebéli Kapitány *Kisfits* Urat pedig, ki a' nem régiben jelentett tsatában magát olly nevezetelen ki-mutotta, Májorra tette. —

Posony. — „Azok közzül a' 3 Törökök közzül, kik Novinak meg-vételekor el-fogottatván, parolára haza botsáttattanak vala olly fel-tétellel, hogy egy hónap alatt vissza-jönének, (és a' kik mind eddig oda maradván, a' többi Tisztek miattak, a' mint már irtuk vala, mind vasra-verettek) a' napokban 13 Polonyon mene keresztül hadi-örizet alatt, kik önként vissza-jöttek, és az ő érettek vasat szenvedő Pajtássaiknak sorfokon meg-illetődve valának; még a' más 17-is útban vagyon, és minden órán Posonyba fog meg-érkezni.

Béts. — A' napokban külömbb külömbb személyek vitetének fogságba; kik hamis pénzeket u. m. 20 krajtzároft és 2 forintosokat készítvén, tsalják vala a' Világot. Ezeket egy Leány árulta - el; ki edgyel ezek közzül közélről való Baráttságban élvén, a' dolgot sajditotta vala. Tsak illyen a' Vá- szon-tseléd *Titoknak*.

A' Hertz. Kóburg Táborától egy hozzánk küldött meg-jegyzés: Kedves Barátom! Ugyan vald - meg — mit fizettek néked az Oroszok, hogy a' Törököt olly hitel - felett öldökölöd, és az Oroszok közzül alig bántosz edgyet kettőt? vagy talám igen alá - való katonának gondolod a' Törököt? Én tavaly 3 - szor valék a' Törökökkel *Attakba*, mind bátor vitézségeket, mind hadi - fortélllyokat magam tapasztalván irhatom, hogy a' Török ollyon katona, kihez, ha olly fok és jó ágyuji vólnának mint nekünk, ha egy kevésbé jobb rendet tudnának tartani, hasonló katona nem vólna Európában, és igy - is tsak a' Magyar Húszár valamivel elébb - való nállánál. Én a' 7 esztendőös Pruszszus háborúban jelen vóltam, az utolsó Baváriai tsetépatéból viszsa egy gollyóbis tsinálta seb - helyet hoztam; de minden Pruszszussal való tsatázásunk tsak *Ostáblán* való játékhöz hasonlittathatik a' Törökökkel való tsatázáshoz képest; kik mint meg - annyi veszett Oroszlányok életeknek önként előre - való el - szánásával ütnek a' miénkinkre. Mi itt a' Táborban minden - féle Ujságokat olvasunk, és látjuk mi történik, 's mit irtak. Egy tavalyi tsatánkban, hól 600 Törököt és a' miénkink közzül 18 embereket irtál vala, a' Német Le-

velek után, el-esteknek lenni, jelen voltam, és vissza két sebeket hoztam — 's ezen tsatáról irt Leveledet-is olvastom; de meg-vallom nevetve, mert ekkor közel 400 embereink maradának halva a' tsatta piattzán — de e' még semmi; mert a' részünkről való Tudósításokat még-is a' valósághoz közelebb jöni találjuk, de a' Muszkákról tett Ujságbéli Tudósítások sokszor a' tsömörig részre hajlók. A' mi Táborunk Isten segedelmével mozdúl, merre, és miért? Kérd-meg Hertzeg *Kóburgot*; mert tsak ő tudja. Utunkot, meg-érkezésünket és további tsatáinkot én fogom ezután a' Knrirknak meg-irni részre-hajlás nélkül. Nevemet ne tudokozd; én egy jó akaró Barátod 's hajdoni tanuló-társad vagyok; ki minden Ujságok között a' tiédet betsüllöm leg-többre; noha te-is sokszor hazudsz. — Ély sokáig — várd Levelemet. s. t. *Um!! Mikor ilyeneket olvas az Ujságíró többnyire a' füle-megit szokta vakarni; de igazán van írva.*

Az Anglus Király finak *Jorknak* Obester *Lenoxal* esett *duellumának* indító oka — és a' történetnek bővebb le-írása így vagyon: — „A' nevezett Obester és Hertzeg *Jork* ebéden egy olyan bizonyos gyülekezetben, melynek a' Hertzeg tagja vala, edgyütt lévén, egy olyan meg-fontolatlan szót találta az Obester ki-ejteni száján, mely a' jelen valók közzül sokoknak nem fülek inye szerint hangzván, egy valaki a' Tárfaságból meg-akarván szóval vágni az Obestert, azt mondja: az Obester mindenkör olyan szép dolgokat beszél, melyekről tudja, hogy senki bizonyosságot nem kíván —

— mintha rövideden azt mondotta volna: az Obester sokat hazud. — A' Hertzeg meghalja ezt, és bámúl rajta, hogy egy valaki az ő Regement-jebéli Tisztnek olly durván bátorodik szollani; és még nagyobbban azon, hogy az Obester ezt minden szó-nélkül hagyá. Erre a' Hertzeg Gróf *Pagétnak* azt találja mondani, hogy az Obesternek az ebéd-felett egy valaki ollyan szót adott, mellyet egy Nemes embernek el-szenvedni nem szép dolog. Ezt megtudja az Obester, hogy a' Hertzeg ezen Grófnál mit mondott rólla, azért kívánnya vala a' Hertzegtől, hogy mondaná-meg, ki légyen az, a' ki néki betsülete ellen szóllott, és mi az, a' mit szollat? mivel ő nem emlékeznék, hogy efféle betsületét sértő szót hallott volna. — A' Hertzeg nem akarja vala ezen Férfiat ki nevezni. Erre ír az Obester ezen ebédlő Társaságnak több Tagjaihoz, hogy mondanák-meg, ki lett légyen az, ki ő ellené betsület sértő szóval élt volna; de senki sem ada néki elég-séges feleletet; sőt mindenek tréfáson irának vissza u. m. — Az edgyik azt ír: „Én arról Prothokolumat nem tartak a' mit az asztalnál beszéllenek — a' másik megint azt ír: „Én a' kegyelmed irását vettem, és kegyelmednek alázatos szolgája maradok. — A' harmadik ezt felelé: „Én a' kegyelmed Leveléből azt veszem észre, hogy kegyelmed a' maga dolgát még ebben a' Világban jó rendbe akarja szedni, vagyon szerentsém hát ezen szempillantástól szolgáltatott alkalmatosságot hasznomra fordítani, és az Urat arra emlékeztetni, hogy kegyelmed nékem 73 *Guinékkal* adós, mellyeket ezen

tzédulámat kézhez adótól könnyen meg-küldhet ;
 mivel igen keservesen esnék, ha én mind ezen pénzemet , mint kedves Barátomat edgyütt kéntelenítettném el-veszteni. Ezen vagdalós válaszkokat és ezekhez hasanlókat vévén az Obester , kéntelennek láttya vala magát a' Hertzeget egy világos feleletre kényszeríteni, mellyet midön a' Hertzeg meg-tagadott volna, így hívá ki *duellumra*, mellyet már közelebb költ Levelünkben meg-irtunk vala. — Alig vala a' *duellumnak* vége , fel-ugrik a' Hertzeg egy Paripára, és sebelsen nyargala a' *Carleton* nevü Udvarba , hól az ő Bátyja *Vallys* és a' *Clrenei* Hertzeg egész elmebéli nyughatatlansággal várakoznak vala reájja. Ezek meg-ölelék ötet ; és el-menének leg-ottan *Vindsorba*, hogy a' Királynak és Királynénak a' szerentséfen végbe-ment történetről hirt vigyenek. Midön a' Király és Királyné látták és hallották volna , hogy *Jorknak* az ő Kedves fiaknak fül-haját el-horta volna a' gollyóbis, mind a' ketten könyvezni kezdenek. A' Király maga meg-ölelé *Jorkat*, és így kiálta-fel: Kedves *Jorkom!* A' te életedet, és azzal az enyimet az Isten tartottam meg ! A' Királyné tsak nem magán kívül vala az ijedség miatt, és az Obesternek és az ő *Secundánsának* *Lord Vinkhelséának* az Udvarba való bé-lépés leg-ottan meg-tiltaték. Az Obester a' Regimentnél marada ; de az ilyen Obesterből ritkán izokott Generál lenni. — Sok van már illyenkor a' rovasan — ezt pedig előbb — vagy később le-rovatják vele.

A' Likáner szelekről Jun. 6-dikán. — Egynéhány napoktól fogva éppen olyan rettentő félelmes tsen-

deffség uralkodik ezen mi szél-határinkban, mint a' mellyen az ég Kárpitján öszve-tódúlt veszedelmes menydörgésekkel fenyegetődző letét fellegetet szokott meg-előzni. Már a' mi Szélbéli Sergeink úgy állittattanak, hogy ők minden pertzentésben vagy az ellenségre üthetsenek, vagy azoknak keményen álhassanak ellent. *Okhigri* tállyékára megint véghetetlen Törökség érkezett-meg, és már itt az ellenség leg-alább-is 3 annyinak számláltatik, mind a' *Laudon* Tábora — azonban a' *Laudon Plánuma* máig-is egy meg-változott ugyan, de által-nézhetetlen titok. — A' napokban *Laudon* véghetetlen fok félakós hordotskákot kíván vala magának, és mi máig sem tudhatjuk mivégre. —

Karlstadtból Jun. 9-dikén. — Tudjaé mi az Ujság? — A' Horvát-országi egész Tábornak fő szállása jö-viészta *Karlstadtba*; hónap ki-mozdúl *Szluinból*, és 2 napok alatt itt lészzen. Az egész *Generál Stab* és az *Inzsiner* Sereg mégyen a' Nagy Táborhoz, és *Feldm. Laudon* indul hónap *Grádiska*-felé, hogy ott Török Lakadalmat innepellyen. Ide én-is (szól az író) tántzba vagyok hivatalos. Egy ide való gazdag kereskedő *Sop* vízi ide hajókon a' mukikákat — többnyire 24 fontos fület szaggató hangú eszközöket: mellyekkel a' kemény szivü Törökök érzékenységei fognak fel-ébredtetni.

Horváthország Jun. 4-dikén. — „Azon napokban támodott tűz által, a' mi *Berbirrel* által-ellenben fekvő *Ó-Grádiskánkban* a' Komendáns — Só és Vám-házok, a' Kenyérsütető Tiszt-ház, a' *Pálffy* Sergének Ispotállya, 2 Kalmár-ház, és mintegy

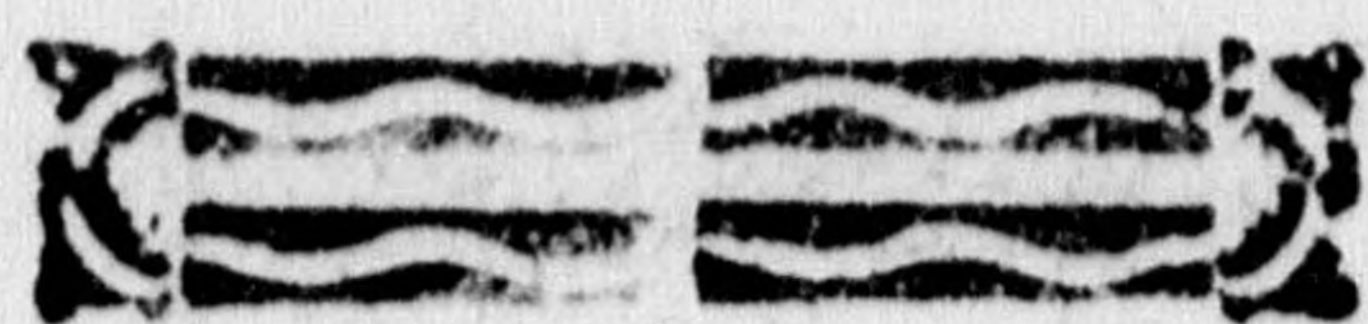
32-ezer forintokat érő ágyukhoz tartazó fa-eszközök, sőt maga-is egy drága tüzet óltó Vizi-puska a' tüznek préda hamvává levének. A' rémülés az egész Városban oly nagy vala, hogy előbb senki sem tudja vala, szaladjon-é életét menteni, vagy a' tüzet óltsa; mivel tsak meg-sem tudja vala gondolni a' Nép, hogy a' mi *Berbiri* szomszédjaink ezen alkalmatosságot a' magok hasznokra fordítani kívánván, hozzánk által ne-ülsenek. De mit tselekedének a' mi szomszéd ellenségeink? kik a' mi Városunkat tüzben, minket pedig veszedelemben szemlélnek vala lenni? az egész égés alatt tsak együlvést sem tevének, és egy bombit-is többet által nem vetének. Nékünk már az ő ránk-ütések ellen jó rendeléseink valának előre; de a' ránk ütést tsak nem-is próbálák, és így a' tűz, nagy Kárral ugyan, de szerentséfen meg-óltaték.

Utolsó jegyzések. — A' Felsőleges Császár maig-is *Laxenbughan* vagyon; a' héten-is Instántziákat vett-bé; de senkivel sem beszél, hogy ezzel-is nyavalyáit ne-terhelje. Az Anglus Király megint oroszotskán vagyon; valamint az Orosz Császárné-is. — A' Frantzia Korona Hertzege ezen hónapnak 3-dikán életének pedig 8-dik esztendejében bizonyoson meg-hólt. Az Anglus Követ Varsóba érkezett és a' Szövettséget ujjítja. — A' Svédok az Oroszoknak örízetekre ütvén, a' Tudósítások-szerint 3 annyi Orosz Serget meg-verték és meg-futamtattak.

Ezen Tudóstitást ugyan már kétszer olvasták a' mi Erd. Olvasóink; de minthogy ez sokokban külömbezik, 3-madszor-is ide iktatni méltónak itéltük.

*Horvát-országban 4-dik Juniustig még útban vóltanak a' Seregek, melly idő tályban az utóltó Batalionok-is a' Szluini Táborba szállottak, és ezen idő után nem óltalmazólag, hanem ellenkezőképpen fogják magokat viselni Sergeink. — A' Fő-Vezér Báró Laudon Máj. 23-dikán Károlyvárról Szluinba utazott, 10 órák alatt minden-felé el-nyargalt, és az egész Czettini környéket meg-tekintette, minden Generálisokat, a' kik ötet kísérték, ki-fárasztván. Estvére Szluinba ment a' Fő-Vezérünk, és azután hamar mintegy 9 órakor egy Tábori Kurir hozta a' kedvetlen hírt Likkából. A' Fő-Vezér leg ottan el-küldé a' Fő V. H. Vallist, és maga Szluinban maradott, minden embereit és különös Kantzelláriáját, a' Tábori fő-szálláshoz tartozandó Tiszteket és Inzsiner-seregét maga-mellé vette. — A' Hadi-Kantzellária 30-dikán ment-el Károlyvárról Szluinba, és még tsak a' Hadi-Kalsa vagyon hátra, mivel a' Bétsből váratott pénz még el-nem érkezett. — A' Szluini Tábor e' következő Batalionokból áll: 1 Bat. Gyulay Sámueltól, 3 Bat. Ferdinándé, 3 Bat. Dáitsmájsztereből, 2 Bat. Nájgebauré, 1 Bat. Pálffyé, 2 Bat. Klébeké, 2 Bat. Lattermanné, 3 Bat. Nádasdyé; mind-össze 17 Batalionok. — Már jó időtől fogva mozgásban vóltak a' Törökök, 20-dikán külömbb-féle hírek jövének, hogy a' mi földünkre által ütni szándékoznának, de mivel a' Seregek eleség nélkül meg nem indulhattak, az időnek rövidsége meg
nem*

nem engedte, hogy azokat meg-előzték volna. A' múlt Őszszel 3 tsatákokat és 4 erős Sántzokat építettett Generál *Vallis* azoknak a' 25 faluknak óltalmazására, mellyeket a' Tavalyi hartzra - kelésben az ellenségtől el-foglalt vala; itten a' mi vitéz *Lik-kai* katonáinknak a' Törökök' sullyos erejeket kellett érezniük, és vitéz ellent-állás után 24 falukból ki-takarodniok. Nap' virradtakor 16 ezer Törökök szélső őr-állásunkat meg-támadták. Kapitány *Tomliánovits*, a' ki vitéz maga viselése végett Hadnagyságról egyenesen a' Kompániához jutott vala, az ő Kompániájával a' *Boberai* Sántzban állott, és leg-először-is egy ellenséges csoportnak ostromlását állotta-ki: meddig az ő embereinek puska-porok és golyóbisok vólt, bátran védelmezte magát a' Sántzban, de ebből ki fogyván, kardal akart magának útat nyitni az ellenséges csoporton keresztül, de a' nagy sokaság erőt vévén rajta, minden embereivel edgyütt le-vágattatott. Szerentséfebb vólt Kapitány *Kifsits* Ur, a' ki, minekutánna az ő Népe minden töltéseket el-lövöldözött volna, még egyszer neki bátorította embereit, bajonéttel és kardal útat tsinált magánk a' nagy tsomó ellenségen által, és kevés veszteséggel egy erdőhez ért, melly óltalomúl szolgálá néki. Ő-alatta Zászlótartó *Vlatkovits*, a' ki alig érte-el az ifjui esztendőket, vitézül hartzolt. Ezen idő közben a' többi őrizet-házokat és egy Tábori Bataliont-is meg-támadták a' Törökök, és mindenütt bellyebb nyomúltak. A' Fő Hadnagy *Kovátsévits* egy Kompániával segítségre íretett, de a' Törököktől körül-véttetett, és tsak 15

embereivel menekedhetett-meg ; maga mindenétől meg-fasztattatott és nyergeletlen lovan szaladott-visz-sza. — Az ellenségnek veszteségét nem lehet meghatározni, de sokkal nagyobb volt a' miénkénél ; mert mindenik emberünk 60 töltésekkel bírt, és csak edgyik sem mozdúlt-ki a' helyéből, a' meddig a' puska-pora tartott ; a' hátrálás-közben-is sokon este-nek-el az ellenség közzül, a' kiket kardal és bajonét szúrással távoztattak-el magoktól a' Horvátok. A' mi Népünk leg-felnyebb 2000 emberekből állott, és semmi reménysége nem vala a' segítséghez. Mostan B. *Vukássovits* Seregének edgyik része vagyon útban oda-felé.

Ezek az ellenséges Seregek Máj. 25-dikén Dobrotzelló-felé vévén útjokat ; az itten lévő Sántzunk 2 Kompánia *Ottotsániaktól* vala erősítettett. 27-dikén reggel 9-ed-fél órakor 8000-en 2 oszlopokban közelitettek a' Törökök ; az első ellenséges Sereg az ütközetre választatott népből álla, a' második az el-esetteknek és meg-sebesedteknek el-hordatására rendeltetett, és a' 3-dik hátúl volt tartalékúl. Az első osztáj lassú lépésekkel a' Sántzhoz mintegy 500 lépésnyire közelgetett, annakutánna egymástól el-széllyedtek, a' Sántzot körül-vették, és rettenetes Alláh kiáltással neki ugrattak. A' miénk szörnyü tüzeléssel fogadták őket, ugy hogy rakásra esének a' Törökök, az élők a' meg-hólt társa felett kellettett viaskodnia ; 9-szer ujjitotta-meg az ellenség az ütközetet, és mind annyiszor veretett-vissza, ámbár kétszer olly közel-jöve, hogy pifolyokkal lövöldözze a' Sántzba. A' mi Tisztjeink

jeink által látván, hogy az ellenséget minden vesztesége mellett sem üzhetnék - vissza, el-tökéllék magokban a' Sántzból ki-rohanni, melly ki-rohásnak szerentsétlen ki-menetele leve. A' népség egyszeribe körül-fogattatott, és a' Sántztól el-szagattatott, a' hartzolás nyakafon folytattatott, miglen végtére a' derék Kapitány *Popovits* agyon lövöztették, ekkor a' legénységének maradványa nem tarthatá többé magát, a' rendet el-bontá és le-vá-gattaték. A' Sántznál estvéli 8 óráig tartott a' tüzelés, az őrizet újra puska-töltéseket vett magához, és az ellenség meg-szűnt a' lövöldözéstől. De mivel víz nem találtatott a' Sántzban, a' szünet nélkül való tüzelés, hévség és szomjuság által annyira el-bádjadott az őrizet, hogy tovább meg-nem álhatta benne. A' mi embereink 6 soros négy-szegbe öfzve-állának, minden ágyuikat magokkal vivék, a' Sántzot fel-gyújták és a' hegyek-felé vissza-vonák magokat. Eleinten tsak távolról üldözte őket az ellenség, de véletlenül egy ellenséges tsordára akadtnak, a' kire el-tökélllett bátorsággal rájamenván, les-helyeiből szélyel-verték; melynek utánna a' *Mazini* hegyek-felé szép rendel vissza-térének. Az ellenség másod napon a' holtakat és sebbe este-eket fel-kereste, és azután *Bihats*-felé vissza-vonta magát. Az ellenségnek vesztesége felettébb nagy lehet, kiváltképpen a' Sántznál, a' hól 9-szer meg-ujjitott ütközete sok embereibe került. Részünkről 290 . . . emberekbe telik a' veszteség, a' kik közzöl naponként egynéhányon térnek-vissza. — A' Horvát-orzági Seregeknek Fő-Vezére elégséges bolfszút

fog állani el-esett vitéz Horvátaiért, és ezen tsaknak véget fog vetni, mellyekben mind a' két részek vesztegek szoktak lenni. A' mi ötlet Plánumjának véghez-vitelében akadályoztatja; az a' megígért eleségnek el-maradása, mellynek el-érkezését ohajtva várja, hogy minden erővel meg-ütközzön a' Törökökkel, a' kik erős Váraik mellé vonták-meg magokat, a' honnét tsak Feldm. *Laudon* üzheti-el őket. Annyival inkább reménylhető, hogy nem fog sokáig késni az ő hadi-munkájával, minthogy

A' Bánáti Fejér-Templomi Tábori-sereg, mellyet Feldm. *Hadik* vezérel, a' Dunán által-ment — Serviába. Látom hogy Erd. Olvasóimnak szívek meg-indúl ezen örvendetes izeneten, és azon kedvetlenség, mellyet Hadi-Vezéreinknek késedeelmes munkálódásaik okoztanak benne, ezen jelentésre egyszerre el-oszlik. Minden igaz Hazafiakkal együtt örülni fognak leg-inkább azok, a' kik a' vérengző hadnak süllyos terhét fő képpen érzik. A' Bánátból jött Stafétával e' következő, Juniusnak 6-dikán költ Tudósítás érkezett Pestre.

„E' most folyó hónapnak 5-dikén reggel 7 órakor a' Fejér-Templomnál táborozó Seregek, a' Dunán veretett kettős híd' segítségével szerentsélen által-mentek a' Törökök földjére. Elöl-járó Sereget formált 2 *Vurmzer* és 8 *Vasas* Divíziók, utánok a' sok Magyar és Német Batalionok; eleget ágvuztak a' híd' tsinálása alkalmatosságával a' Törökök; de látván, hogy kezd már a' Nép a' hidon nemni, el-takarodtak és a' hegyre vitték-fel ágyuikat. „

Átal-ment tehát Fő-Vezér *Hadik* az ellenség földjére, magával vitte a' vitéz Magyarokat, és a-

jeink által látván, hogy az ellenséget minden vesztesége mellett sem űzhetnék - vissza, el-tökéllék magokban a' Sántzból ki-rohanni, melly ki-rohásnak szerentsétlen ki-menetele leve. A' népség egyszeribe körül-fogattatott, és a' Sántztól el-szaggattatott, a' hartzolás nyakafon folytattatott, miglen végtére a' derék Kapitány *Popovits* agyon lövetteték, ekkor a' legénységének maradványa nem tarthatá többé magát, a' rendet el-bontá és le-vágattaték. A' Sántznál estvéli 8 óráig tartott a' tüzelés, az őrizet újra puska-töltéseket vett magához, és az ellenség meg-szűnt a' lövöldözéstől. De mivel víz nem találtatott a' Sántzban, a' szünet nélkül való tüzelés, hévség és szomjuság által annyira el-bádjadott az őrizet, hogy tovább meg-nem álhatta benne. A' mi embereink 6 soros négy-szegbe öfzve-állának, minden ágyuikat magokkal vivék, a' Sántzot fel-gyújták és a' hegyek-felé vissza-vonák magokat. Eleinten tsak távolról üldözte őket az ellenség, de véletlenül egy ellenséges tsordára akadtnak, a' kire el-tökélllett bátorsággal rájamenván, les-helyeiből szélyel-verték; melynek utánna a' *Mazini* hegyek-felé szép rendel vissza-térének. Az ellenség másod napon a' holtakat és sebbe este-ket fel-kereste, és azután *Bihats*-felé vissza-vonta magát. Az ellenségnek vesztesége felettébb nagy lehet, kiváltképpen a' Sántznál, a' hól 9-szer meg-ujjitott ütközete sok embereibe került. Részünkről 290 - - emberekbe telik a' veszteség, a' kik közzöl naponként egynéhányon térnek-vissza. — A' Horvátországi Seregeknek Fő - Vezére elégséges bolfszút

fog állani el-esett vitéz Horvátaiért, és ezen tsatáknak véget fog vetni, mellyekben mind a' két részek vesztegek szoktak lenni. A' mi ötlet Plánumjának véghez-vitelében akadályoztatja; az a' megígért eleségnek el-maradása, mellynek el-érkezését ohajtva várja, hogy minden erővel meg-ütközzön a' Törökökkel, a' kik erős Váraik mellé vonták-meg magokat, a' honnét csak Feldm. *Laudon* üzheti-el őket. Annyival inkább reménylhető, hogy nem fog sokáig késni az ő hadi-munkájával, minthogy

A' Bánáti Fejér-Templomi Tábori-sereg, mellyet Feldm. *Hadik* vezérel, a' Dunán által-ment — Serviába. Látom hogy Erd. Olvasóimnak szívek meg-indúl ezen örvendetes izeneten, és azon kedvetlenség, mellyet Hadi-Vezéreinknek késedelmes munkálódásaik okoztanak benne, ezen jelentésre egyszerre el-oszlik. Minden igaz Hazafiakkal együtt örülni fognak leg-inkább azok, a' kik a' vérengező hadnak súlyos terhét főképpen érzik. A' Bánátból jött Stafétával e' következő, Juniusnak 6-dikán költ Tudósítás érkezett Pestre.

„E' most folyó hónapnak 5-dikén reggel 7 órakor a' Fejér-Templomnál táborozó Seregek, a' Dunán veretett kettős híd' segítségével szerentsélen által-mentek a' Törökök földjére. Elöl-járó Sereget formált 2 *Vurmzer* és 8 *Vasas* Divíziók, utánok a' sok Magyar és Német Batalionok; eleget ágvuztak a' híd' tsinálása alkalmatosságával a' Törökök; de látván, hogy kezd már a' Nép a' hidon menni, el-takarodtak és a' hegyre vitték-fel ágyuikat. „

Átal-ment tehát Fő-Vezér *Hadik* az ellenség földjére, magával vitte a' vitéz Magyarokat, és a-

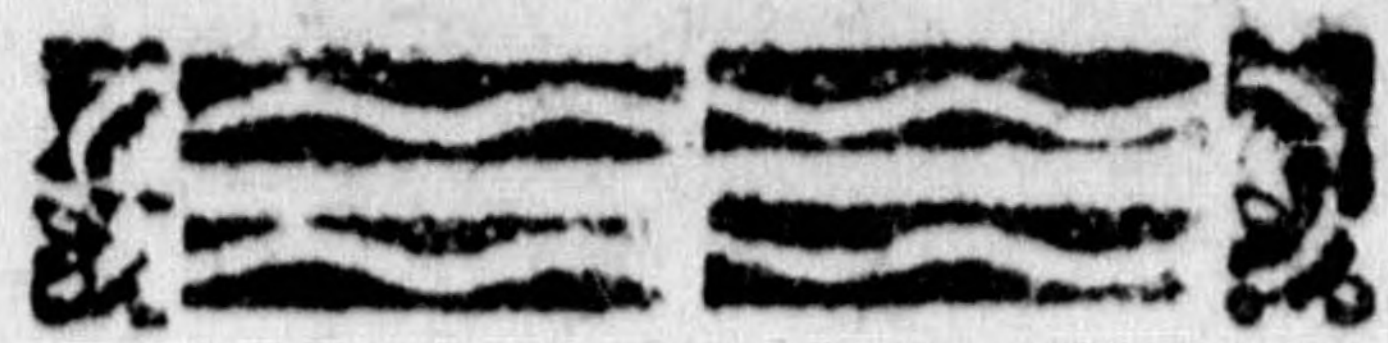
zokkal edgyütt a' félelmet és rettegést, mellyet gyö-
zödelmes karjaik fognak el-terjeszteni a' Törökök
között. Ment lészén Bánát a' Török-pusztitástól;
az ellenség' földjén lészén a' véres ütközeteknek
piatza, és nintsen mit tartanunk Hazánkat pusztító
Török bé-tsapásoktól. Vélhető, hogy Gróf *Klerfő*
Ur sem fog sokáig késni az ő vezér-**ndő** Seregével,
melly Káransebesnél Táborban fekszik; és mennél
előbb ő-is bé-fog nyomódni Oláh-országba. E' két
Bánáti Seregnek meg-mozdulásával bizvási reményl-
hetjük, hogy az Erdélyi Tábor a' Moldovai Sere-
gekkel egyetemben elő fog kelni. — Ezt lehet a' mos-
tani környül-állásokból ki-venni; mi fog ezután tör-
ténni, mi nem, azt jövendőlni, képtelenség. Az
Istennek segítségében, Vezéreinknek böltsességében,
és hadainknak bátor szívekben helyhezttvén bizo-
dalmunkat, reménylhetjük, hogy a' vérengző had-
nak nem sokára végét fogjuk érni, és olly békeség-
gel meg-áldatni, melly Hazánknak bölldogítására,
és Nemzetünknek ditsőségére fog válni.

Egy Salyiból vett Level szórol szóra. — „ Tartzal
Várofsában lakós N. és vitéztlő *Kováts János* Urnak
ugyan *János* nevezetü kedves fia *Hertzeg Eszterházi*
Miklós Regementében lévén Kadét Káplár 19. e z-
tendejü, a' múlt 1788. esztendőben Zemlinnél Már-
tziusnak 7-dikén Pikéten lévén leg szélső Strázsán,
a' midön a' Pogónynak rettentő Záporától el-borita-
tott vólna, jövének segítségére mind az Hadnagya,
mind az Kapitánnya, ugy mint *Malovetz* Ur, a' ki-
nek Komandójából vól, de az véghetetlen erő ellen
semmit nem tehetvén az Hadnagy Ur, ugyan életét

ott le-tévén. Kapitány *Maloretz* Ur 4 halálos sebeket kapván, és alig menekede-meg a' Pogányok kezéből; azonban a' szegény fiatal Káplár-is oda veszt. Hogy az Szüléinek szokott levelezése meg-szünt, nyúghatatlankodnak, minden-felől tudakozódnak, az Regiment Komendánsát-is kérik, hogy kedves fjak-felől őket tegye bizonyossá élé, vagy megholt? de mind addig semmi valóságos Tudósítást nem vettének, valamig Fjaknak Pajtásza *Seres* nevezetű Káplár a' Szüléivel-is jó esmérős, ugyan a' múlt esztendőben Máj. 7-dikén a' szegény Káplár felől a' Szüléinek ilyen Tudósítással leve, hogy: szegény *János* Mártz. 7-dikén a' *Zemlinnél* lévő 3 tsatázásban, a' hól magam-is jelen vóltam, a' midőn elébb három Törököt le-vágott vólna, tsak ugyan maga-is a' Pogánynak áldozattya lett, mert nékie rohanván diribrúl darabra kontzolták, 's már az Örökké-valóságban vagyon. Ezen szomorú Tudósítást vévén keferedett Szüléi, ámbár meg-vigasztalhatatlanok valának, mindazáltal a' Romai Katolika Hitnek szokása-szerint nem tsak akkoron mingyárt több Templomokban *Isteni* szolgálatot tétettek érette, hanem ez *idennis in Anniversario* szomorú zokogások között a' Templomokban szegény Fjokért ájtatosságokat tettek; azonban most közelebb múlt Májusnak 7-dik napján kapnak a' Postáról egy Levelet, mellyet az Attyafia kezében fogván, fel-kiált: *Ur Isten!* mitsoda jádtzodtatás ez, ez a' *János* Ötsém Levele! mellyet a' Szüléi halván, meg-némúlva érzékenység nélkül sok ideig valának, sokára a' Levelet az Attya fel-szakasztván,

's leg.

's leg-elsőbb-is az alá-való írást tekintvén, láttya ezen írást: érdemetlen, igazán szegény fijak *Kováts János*. Képzelheti az Ur mitsoda Sziv dobogások, 's sohajtások és ohajtások között lett a' Levélnek el-olvasása (mellyet én azután egy héttel ámbár nem rokon, olvasván, még is meg-könyveztem) mely kefervesen ír *Konstántzinápolyból, de dato 3-tie Apr. Anni Currentis!* miként panaszkodik keferves rabsága-felől, mint áldja a' Frantzia Követ Urat, hogy ennek *interpositiojára* még-is már most olly pogányúl vélek nem bánnak. El-fogattatása idején, mig Belgrádra vitték háromszor térdepeltették-le, hogy fejét vegyék, 's két hétig a' Belgrádi fogságban lévén, a' Basa az alatt nékie egyszer levelesen, mászor szárazan riskását küldött, 's azon *Transporttal*, mellyel ő *confiroztatott Konstántzinápolyban* inditattak 600-an, de ezen számból tsak 164-en jutottak életben oda, a' többi ki éhen, ki az útnak terhétől, ki más keferüségektől meg-emész-tetvén, el-hóltak; utollyára fő esedezése kedves Szüléjei előtt, hogy ötöt azon keferves rabságából ki-szabadítani méltóztassanak, le-irván mitsoda úton és módon lehessen azt véghez vinni. Már mostanában ezen érzékenységes Szülék minden igyekezettel azon vagynak, hogy halottaiból fel-támadott fijaknak örvendetes szemléléséhez mentül elébb juthassanak.

Tudósítás.

A' kik a' Táborazó-helyekről ezen háború alkalmatosságával bizonyos Tudósításokat küldenek hozzánk; azok küldjék bé Titulusakat-is, és a' háború után is 3 esztendeig ingyen Ujságokat küldünk az ilyeneknek. Hozzánk küldött Leveleiket pedig ne féltsék, hogy senki meg-lássa. Az azt vizsgáló Ur ki-húzza azt a' mi Levelünkben, a' mi nem oda való, másnak pedig nints hatalmában tudakozni ki mit irt?